Joulukuusi pitää asemansa

7.12.2018

Vuosi 2018 muistetaan muun muassa metsien hiilinieluihin, avohakkuisiin ja jokamiehenoikeuksiin liittyvistä monimuotoisista keskusteluista. Tänäkin vuonna kynttilät syttyvät liki 1,5 miljoonaan suomalaiseen joulukuuseen. Tilastokeskuksen mukaan yli miljoona joulupuuta on ostettu kotimaisilta viljelmiltä, ja 300 000 hankittu omista tai sukulaisten metsistä. Noin 150 000 joulupuuta on tuotu ulkomailta, etupäässä Tanskasta.

Joulupuumarkkinoiden bruttoarvo on Suomessa ollut noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. Joulupuuseura koostaa näitä tilastoja sekä tekee tärkeää työtä suomalaisen joulupuun hyväksi. Joulukuusi on siis edelleen arvossaan.

Kuusiperinne osana kestävää metsätaloutta

Kun joulukuusen kaataa, metsään syntyy pieni hakkuuaukko. Koska kyse on juhlakauden perinteestä ja omasta edusta, ei joulukuusihakkuita sen suuremmin vastusteta sosiaalisessa mediassa tai Helsingin Sanomien mielipidepalstalla. Taisi olla edellisen kerran 1800-luvulla, kun metsäviranomaiset puhuivat kuusipulasta. Tuolloin maamme metsävarat olivat vähäiset, ja joulukuusien hankintaa pidettiin luonnonvarojen haaskauksena.

Parhaillaan EU kuitenkin pohtii kestävän vihreän talouden ja ruskean talouden rahoitusinstrumentteja. Voi olla, että joulupuun kaataminen ei kuulu jatkossa kestävään liiketoimintaan. Joulukuusellekin saattaa tulla erillinen ruskean talouden käyttömaksu?

Kotimainen joulupuutuotanto on viljelmien varassa. Näin luonnontilaiset metsät ja niiden monimuotoisuus eivät vaarannu. Tarkasti laskien miljoonan joulukuusen tilalle tulisi istuttaa miljoona kuusentainta. Kun metsähehtaarille istutetaan keskimäärin 1 800 kuusentainta, niin kuusikoita pitäisi uudistaa 560 hehtaarille joulupuusavotan jälkeen. Suurista volyymeista on siis kysymys.

Joulupuuviljelmät sijaitsevat eteläisessä Suomessa, eli siellä missä on markkinat ja paljon ostokykyistä väkeä.

Jossain Helsingin Kuusisaaressa omakotitalon vahtimestari saattaa vieläkin noutaa Kauppatorilta joulukotiin jopa kuusi (6) kuusta.

Joulukuusta ei saa hankkia luvatta toisen maalta

Joulukuusi on varsin uusi juhlaperinne. Suomalaisiin koteihin joulukuuset ilmestyivät 1800-luvun alussa, ensin kaupunkeihin ja myöhemmin maaseudulle. Joulukuusen yhtenä isänä pidetään Martti Lutheria. Saksalainen joulukuusi on jalokuusi, kun taas suomalainen kuusi on useimmiten kotimainen metsäkuusi.

Joulukuusta ei saa hankkia luvatta toisen maalta. Puiden, oksien, koristehavujen, käpyjen ja muiden puun osien sekä sammalen ja jäkälän ottaminen ilman maanomistajan lupaa on kiellettyä. Jäkälän ja sammalten kerääminen vaarantaa metsämaan puuntuotoskykyä. Ruotsinvallan ajan rikoslaista periytyvä metsäsäädös kielsi aikanaan myös sikojen laiduntamisen naapurin terhometsässä.

Epävirallinen tieto on kuitenkin se, että eri yhdistysten kuusikauppa kävisi huonosti lumettomina talvina. Runsaslumisina pakkastalvina kuuset sitten menevät kuin kuumille kiville, kun yksityisautoilu auraamattomilla ja valtion osarahoittamilla metsäautotiellä ei onnistu.

Kotimainen kuusi on ekologinen valinta, sillä Kaakkois-Aasiasta lentorahtina tuotu muovipuu lisää ilman hiilidioksidipäästöjä. Kun aidon kotimaisen kuusen polttaa joulun jälkeen takassa, edistää samalla kotimaisen bioenergian lisäämisen ja modernin kiertotalouden tavoitteita.

Risto Lauhanen
MMT, SeAMK Ruoka